

Slovenski dom

Štev. 33.

V Ljubljani, v torek, 10. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblastitev za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino No 618: Un'invasione aerea sull'Alessandria

Il Quartiere generale delle forze armate comunica:
In Cirenaica nessun avvenimento importante. Reparti dell'Arma aerea hanno bombardato e mitragliato con successo, obiettivi delle retrovie avversarie.

Il nemico ha effettuato incursioni su alcune località della Tripolitania con danni non gravi, due morti tra la popolazione indigena.

Sono proseguite le operazioni offensive dell'aviazione tedesca contro l'Isola di Malta. Un Bristol Blenheim è stato abbattuto in combattimento.

Nostri velivoli hanno attaccato il porto di Alessandria di Egitto centrandone ripetutamente le attrezzature, nonostante la violenta reazione nemica. Tutti gli apparecchi sono rientrati alle basi.

Vojno poročilo št. 618: Letalski napad na Aleksandrijo

Uradno vojno poročilo št. 618. pravi:
V Cirenaiki nobenega pomembnega dogodka. Letalski oddelki so bombardirali in uspešno s strojnimi obdelovalni cilje v sovražnikovem zaledju. Sovražnik je izvedel več poletov na nekaterih krajev v Tripolitani; škoda ni velika; med domačini sta dva mrtva.

Napadalni poleti nemškega letalstva nad otok Malto se nadaljujejo; v bitki je bilo sestreljeno eno letalo vrste »Bristol-Blenheim«.

Naša letala so bombardirala aleksandrijsko pristanišče v Egiptu in znova napadla pristaniške naprave; angleško topništvo je krepko odgovorilo, toda vsa letala so se srečno vrnila.

Berlin, 10. febr. s. Uradno poročajo. V severni Afriki so bile zavržene sovražnikove ogledniške akcije. Bojna letala in strmoglavci so razpršili sovražnikove kolone prevoznih sredstev v vzhodni Marmariki. V letalskih bojih v tem odseku so nemška bojna letala brez lastnih izgub sestrelila 10 sovražnikovih bojnih letal.

Vojne izgube v januarju

Rim, 10. febr. s. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil sporoča:

Izgube v mesecu januarju in tiste, ki niso našteje v prejšnjih seznamih, a so zanje do 31. januarja dospel predpisani podatki ali popisi, znašajo:

Vojska in milica v Severni Afriki (brez posadk v Bardiji in Sollumu, za katere podatkov še ni): padlih 915, ranjenih 1760, pogrešanih ali ujetih 9279.

Rusko bojišče (četrti seznam): padlih 181 črnih sraj, ranjenih 674, pogrešanih 27.

Grško-albansko-jugoslovansko bojišče: padlih ali umrlih zaradi ran 365, ranjenih 272.

Letalstvo: padlih 58, ranjenih 57, pogrešanih 25.

Arhitekt Speer – naslednik nemškega ministra za orožje, strelivo, ceste in vode, generala Todta

Berlin, 10. febr. s. Hitler je ministrstvo za orožje in strelivo, posle vrhovnega nadzornika za nemške ceste in vrhovnega nadzornika za vodo in energijo, katere je opravljal pokojni general dr. Todt, zaupal prof. inž. arh. Albertu Speeru, zdaj glavnemu nadzorniku stavbnih del v Berlinu. Speer bo ohranil tudi dosedanje mesto.

Naslednik dr. Todta, prof. Speer, je eden najbolj znanih arhitektov v novi Nemčiji. Posebe poudarjajo njegovo stavbeniško delo pri zamisli in zidavi veličastne palače za vsakoletna zborovanja hitlerjevske stranke v Nürnbergu.

Speer je vodil leta 1932 prezidavo hiše Adolfa Hitlerja v Berlinu. Od leta 1933 do leta 1937 je vodil zidavo vseh delov poslopja, kamor se je naselilo ministrstvo za propagando. Pod njegovim

vodstvom so naredili najprej začasne, potem pa veličastne stavbe na ozemlju, določenem spominu padlih strankarjev v Nürnbergu. Speer je delal tudi številne loke v poslopju nove državne pisarne v Berlinu. Leta 1937 ga je Hitler imenoval za vrhovnega nadzornika vseh stavbnih del v Berlinu in mu s tem zaupal naloge za prezidavo, olepšavo in novo ureditev nemške prestolnice. Po izbruhu vojne je maršal Goering Speeru dal naloge, da postavi več poslopj za vojno letalsko industrijo. To naloge je Speer izpolnil zelo naglo. Podobno naročilo je dobil od vrhovnega poveljstva orožnega urada v vojaem ministrstvu. Profesor Speer je med drugim uredil slovitno prevozno organizacijo in pozneje brodogradnjo za prevoz po rekah. Obe ustanovi se imenujeta po njem »Transportstandarte Speer«.

Angleška pomoč, ki ne bo prišla pravočasno

Berlin, 10. febr. s. Nemški tisk, ki je poslednje dni s posebnim zanimanjem omenjal čedalje bolj previdno oceno nasprotnikov glede vojaškega položaja na vzhodu, prisloja posebno važnost izjavam bivšega poslanika sira Stafforda Crippsa, češ da je treba Rusom poslati kar največ orožja. To pomeni, da v Angliji z vedno bolj nezaupljivimi očmi gledajo na boljševiški vojaški položaj in ne verujejo, da bi sovjetska vojska mogla izdatno kljubovati in se upirati nemškemu napadu v prihodnji pomladi, kaj šele da bi mogla Nemčijo uničiti.

To je sodba moža – poudarja nemški tisk – ki se je na kraju samem lahko prepričal o dejstvih glede bojišča in o notranjih razmerah v Rusiji. Crippsove izjave po tem takem dokazujejo, da so vsi Churchillovi in Rooseveltovi upi v Stalinovo ofenzivo zdaj dokončno šli po vodi. Ta ofenziva se je močno opirala na podmeno, da bodo pričakovani uspehi v Severni Afriki budo zaposlili Nemčijo in Italijo v Sredozemlju. Junaška obramba nemškega vojska, piše »Nachtausgabe«, je prevrnila vse te načrte in angleško propagando prisilila k priznanju, da so se nemške postojanke močno okrepile in da si Rusi ob nemški bojni črti krhajo zobe.

Japonsko izkrcanje na singapoorskem otoku

Japonska uradna poročila javljajo začetek odločilnega napada na poglavitno angleško oporišče v Aziji

Tokio, 10. febr. s. Japonsko vrhovno poveljstvo je sporočilo, da so japonski oddelki zbrani ob severnem bregu otočja Johore za končni napad na angleško oporišče Singapur, prednočnim ponoči in včeraj ob zori od ločno prekoračili ožino. Ko so premagali nasprotnikov odpor, so zdaj krenili v napad na singapurske utrdbe.

Tokio, 10. febr. s. Druge podrobnosti o napadu na singapurski otok, pravijo, da je japonsko topništvo s severnega brega johorske otočje začelo 5. februarja ojačevati svoj ogenj in je brez prenehanja tolklo obrambo na trdnjanskem otoku. Obstreljevanje je doseglo višek predvčeršnjim zjutraj, japonska letala pa so sipala na trdnjavo tone in tone hudih razstreliv navzlic strahovitemu zapornemu ognju angleškega protiletalskega topništva, kateremu so se pridružili tudi veliki topovi s trdnjave Cangi. Od 38 skladišč nafte pri Seletarju se jih je vnelo 28. Angleške sile v Singapurju znašajo 25.000 mož, ki pripadajo 18. angleški in 9. avstralski diviziji ter 23 mešanih bataljonov prostovoljcev.

Japonske čete so po izkrcanju hitro napredovale in zadele na angleške postojanke ob reki Kraniji. Drugi japonski oddelki so napadli Angleže, ki branijo jez in pristanišče Seletar ob bregu reke. Japonskim četam se je posrečilo uničiti krajevne angleške postojanke, japonska ojačenja naglo napredujejo na bojišče. Japonskim četam na Malaji in pri Singapurju poveljuje general Tomojuki in Jamašita, načelnik japonskega glavnega stana na Kitajskem.

Saigon, 10. febr. s. Holandsko vojno poročilo iz Batavije pravi, da je japonsko letalstvo izvedlo prvi napad na Batavio, prestolnico holandske Indije. Poročilo pristavlja, da napreduje japonske čete, ki so na Borneu zavzele luko Balikpapan, proti jugu.

Bangkok, 10. febr. s. Z bojišča v Birmi poročajo, da so Japonci s podporo močnega topniškega ognja prekoračili reko Salween in prišli na njen zahodni breg navzlic zagrizenemu angleškemu odporu. Ista poročila pravijo, da Japonci napredujejo proti Rangoonu.

Tokio, 10. febr. s. Japonska letala so se okoristila z dobro vidljivostjo in so obnovila včeraj zjutraj napade na prestolnico Birme Rangoon. Bombardirala so letališče in druge vojaške cilje.

Navdušen pozdrav osvobojenih Bengazanov Duceju

Rim, 10. febr. s. Duce je iz Bengazija dobil naslednje brzojavko:

»V uri, ko mešanica najemnikov angleškega bogatstva v neredu beži pred neustavljivim pritiskom oboroženih sil Osi, vam, Duce, bengazijske črne srajce pošiljam svoj pozdrav, ki drhti v še večjem ponosu zaradi trdih preskušenj, katero smo prestali, da bi držali pokoncu ime in dostojanstvo fašistovske domovine. Peščica rojakov, ki je ostala tu, je bila vredna največjih rimskih izročil. Sovražnik je tudi to pot potrdil svojo podlo in nečloveško divjost s tem, da je divjal zoper prebivalstvo, da ga je oropal vsega in da je uničil tisto, česar ni mogel odnesti. Toda vse to nam je povrnjeno s tem, da se je vrnila med naša slavna zastava, ki jo je polubil uspeh. Duce! Tukaj dihamo, živimo in delamo odločno in vztrajno, vedno zvesti vaši zapovedi, ki je zarezana v vsa srca kakor dana prisega! Duce! Vincemolo«

Prefekturni komisar Cartolai, zvezni tajnik Baraccu, kvestor Di Pietro.

Novi sijajni uspehi italijanskega letalstva v Rusiji

Rim, 10. febr. s. Komaj je bilo objavljeno poročilo o uspehu letalstva italijanskega ekspedicijskega zbora, ko je v borbi uničilo 8 ruskih letal brez lastne izgube, je včeraj prišla vest o novi zmagi, ki so jo dosegli neustrašeni letalski oddelki na ruskem bojišču.

5. febr. ob prvi zori so italijanska lovška letala napadla neko sovjetsko letališče. Napad je bil tako uren, da so bili Sovjeti docela presenečeni in zdesetkani, preden so se mogli zganiti. Dvoje letal se je dvignilo, da bi prestregli italijanske formacije, a sta bili takoj postreljeni. Nato so se italijanska letala spustila niže in letališče obkroževala s strojnimi kljub protiletalski obrambi. 5 letal je zgorelo in 6 drugih je bilo uničenih. Skupno so Rusi torej izgubili 13 letal, medtem ko so se vsi italijanski lovci vrnili nepoškodovani. Tako so Sovjeti v dveh bojih, in sicer v 48 urah izgubili 21 letal, Italijani pa prav nobenega.

Vesti 10. februarja

Zaradi eksplozij v Tangerju imenujejo v tamkajšnjih političnih krogih smešno trditve angleške agencije Reuter, ki pravi, da naj bi bili atentat organizirali nemški agenti, ki so se pa potem ustrašili posledic in uprizarili nered med prebivalstvom. Dostavljajo, da so taki izgovori že znani in da Anglija porabi vsako priliko, da dela težave Španiji.

Angleško ministrstvo za preskrbo razglasa, da bodo zaradi preobremenjenosti brodograja morali začetki uvajati omejitve porabe mila.

V Združenih državah so včeraj premaknili čas za uro naprej in mislijo s tem samo na razsvetljavi prihraniti 736 milijonov kilovatnih ur na leto.

Strahoten mraz je zadnje dni zajel vse Španijo. Siloviti viharji divjajo po goratih predelih in pa ob atlantski obali.

Hitler je odlikoval nar. sv. Aleksandrija Melchiorja, majorja in načelnika propagandnega urada pri vrhovnem poveljstvu vojske v severni Afriki z redom Železnega križa, ker je z nemškimi četami sodeloval pri zadnjih zmagovitih operacijah.

V berlinskih političnih krogih trdijo, da so docela izmišljena poročila londonskega radia o tem, da pošiljajo Osmam četam v Libiji ojačenja in oskrbo čez francosko ozemlje v Afriki.

Obnovljeni hrvaški sabor ima 203 člane iz različnih poklicev in stanov. Sklical ga bo Pavelič z dekretom.

Na švedskem je bil ustanovljen poseben odbor za sprejem otrok iz Francije, in sicer otrok vojnih žrtev in vojnih invalidov, ter otrok iz onih krajev, ki so bili po vojni najbolj prizadeti. V Franciji je že 2000 otrok pripravljenih za odhod na Švedsko.

Angleške oblasti so zasegle nekemu švedskemu industrijalcu na otoku Bahamu velik grad in posestvo v skupni vrednosti 730.000 funtov šterlingov.

Kljub nenadni bolezn bišvega socialističnega voditelja Leona Bluma se bo vendarle pričela razprava zoper krivice francoskega zloma v Rimu in sicer 19. februarja. Bivšega predsednika vlade Daladiera bo branil znani odvetnik Ribet in še 6 drugih odvetnikov in njegova žena. Leon Blum bo imel dva zagovornika, Španiera in bivšega socialističnega poslanca Peguera. Garmelina pa bo branil predsednik odvetniške zbornice v Toulouseu Arnald.

Argentinska mornarica in letalstvo sta prejeli nalogo, da ojačata obalno stražo od La Plate do Magelhaesa. Letalske, mornariške in vojne sile se bodo povečale na 100.000 ljudi.

Avstralska vlada je sklenila, na svoji sednji seji, da se odselijo iz severnih krajev Avstralije vsi ljudje, stari nad 60 let in otroci pod 16 leti.

Sklenili so tudi, da bodo uredili posebna skladišča konzervirane hrane, mleka, žita, koruze, rib in zelenjave v razdaljah po 100 do 500 milj od obale.

Nemški državni mladinski vodja v Rimu

Rim, 10. febr. s. Včeraj je dopotoval v Rim nemški državni mladinski voditelj Baldur von Schirach, ki bo ostal v prestolnici nekaj dni. Prebival bo v vili »Madama«.

Smrt zaslužnega italijanskega diplomata

Rim, 10. febr. s. Včeraj zjutraj je preminul vitez velikega križa Bernardo Attolico, italijanski poslanik pri sv. stolici. V začetku svoje življenjske poti je bil prof. za gospodarstvo in denarstvo ter nadzornik izseljevanja in je opravljal važne naloge v Združenih državah in v Kanadi in Turčiji. Leta 1916 je šel v London kot voditelj italijanskega odposlanstva za vojne nakupe. Nato je bil tehnični svetnik pri mirovni konferenci in italijanski zastopnik v vrhovnem gospodarskem svetu. Leta 1920 je bil kot opolnomočeni minister dodeljen Zvezi narodov in poslan za visokega komisarja v Gdansk; leta 1921 pa je postal podtajnik Zveze narodov. Leta 1927 je bil poslanik v Braziliji, 1930 v Moskvi, kjer se je kot opazovalec in diplomat posebno odlikoval. Od leta 1935 do 1940 je bil poslanik v Berlinu in eden najdelavnejših in najbolj zaslužnih Ducejevih sodelavcev pri ustvarjanju vedno večjega tovarništva in razumevanja med Italijo in Nemčijo. Spomladi leta 1940 je bil prestavljen za poslanika k sveti stolici in je tudi tam izkazoval svoji domovini dragocene usluge. Povsod, kjer je služboval, je širil vero v vedno višjo usodo fašistovske Italije.

Požar na bivšem francoskem parniku »Normandie«

Buenos Aires, 10. febr. s. Iz Newyorka poročajo, da je močan ogenj izbruhnil na krovu bivše največje francoske ladje »Normandie«, ki je bila zasedrana v reki Hudson. Ogenj so najprej zapazili pod krovom za potnike, v pol ure pa se je razširil že na glavni krov in na višji krov. V trenutku, ko je požar nastal, je bilo na krovu okrog 2500 delavcev, ki so jih pa večinoma rešili. Mislijo pa, da je okrog 200 ljudi ostalo na prostoru, okrog katerega se je ogenj razbesnel. Okrog 20 delavcev, ki so bili ožgani in opečeni, so prepeljali v bolnišnice. Okrog 21. ure je ogenj zajel tudi notranjičino ladje. Po izjavah policijskih organov je bilo 72 oseb prepeljanih v bolnišnice, drugih 93 pa je bilo le malo poškodovanih. Oblasti so dovolile izjavo nekega mizarja, ki je bil na krovu, ki je rekel, da je požar nastal zato, ker je padla kisikova bomba na kup vnetljivega materiala.

Pazite se pred nelegalnimi trgovci živil!

Ljubljana, 10. febr.

Nelegalna trgovina z živili je grd izrastek sedanjih gospodarskih razmer, ki so pač z lošeno nujnostjo narekavale pravično in pošteno prehranjevalno politiko, ki zahteva v prvi vrsti enakomerno razdelitev vseh živil, hranil in drugih dobrin. Nelegalni trgovci, ki se večidel rekrutirajo iz nesolidnih in nepoštenih, izgubljenih in kriminalnih eksistenc, skušajo izrabljati v svoje dobičakarje namene sedanje razmere na brezvesten način in povsod iščejo žrtev, ki jih pač največ najdejo med lahkovernimi ljudmi, imajočimi nekaj prihrankov za težje čase.

Doseženi so bili že mnogi uspehi v pobijanju brezvestne špekulacije. Kontrolni organi zaznamujejo mnogo primerov, ko so prišli na sled brezvestnim in nelegalnim trgovcem. Kakor v prvi svetovni vojni, tako tudi sedaj nelegalni trgovci, navajali in verziški uporabljajo iste nepošteno in nečedne metode za trgovanje s ponarejenimi živili. Predmet teh nepoštenih trgovskih poslov tvorijo v prvi vrsti za vse prebivalstvo najvažnejša in najpotrebnejša živila, to so zlasti: moka, mast, olje in petrolej. Nedavno se je posrečilo prijeti in zapreti tolpo, ki je kar na debelo sleparila ljudi s ponarejeno moko, mastjo, oljem in petrolejem. Voda te nečedne tolpe je izročena sodišču, kjer teče proti njemu kazensko postopanje zaradi zločina obrtne prevare in navijanja cen.

Kako poslujejo nelegalni trgovci? Kratko navajamo njihove trike, da se ljudje vedo ravnati in da so oprezní pri vseh nakupih živil. Verziški navadno po gotovih lokalih in beznih ima svoje tajne sestanke, kjer dozna za množine masti, moka, olja in petroleja. In začne se kupovanje in prodajanje. Mesto prave masti pa vam tak nepošten verziški prodaja spodaj pod drobno plastjo masti — kot moka zmleti pesek. Nedavno je bil neki mož žrtev hude verziške špekulacije. Mož je povpraševal po masti. In nekdo mu jo je ponudil kar 25 kg izborne, prave vojvodinske masti, pakirane v lepem, trgovsko uzelnem lesenem zabojčku. Cena je bila 35 lir kg. Možu je bilo to pogodu. Sklenil je kupčijo. Zahteval pa je, da verziški mast preloži iz zaboja v lonec. Verziški pa hud in začel je možu na dušo pihati. »Prava vojvodinska mast! Le odprite zaboj in poskusite!« Odprla sta desčico in mož se je na zgornji plasti prepričal, da je res prava, čista in lepa mast. Odšel je denarce in vesele se odnesel zabojček domov. Pohvalil se je ženi, kako da je še po ceni prišel do zaloge masti. Žena je drugi dan segla z žlico bolj globoko. In strašansko presenečenje! Mesto masti je prinesla iz zaboja peskovo moko!

Slični primer je bil z belo moko, ko je pozneje kupec dobil v vreči tudi na drobno zmlet pesek!

In zadeva z oljem? Neki gospod si je hotel nabaviti večjo zalogo olja na skriten način. Zatekel se je k nekemu verzišku, ki mu pravi »direktor«. Dobil je res veliko kanto olja. Cena se dokaj zmerna. Namreč nekaj lir nad uradno maksimalno ceno! Gospod je hotel iz

kante olje preliti v steklenice. Verziški je uporabil svojo zgornost in mu naposled podaril kanto, samo da ne bi bilo treba olja prelivati. Kupec se je sicer prepričal, da je v kanti res pravo, še prav izvrstno olje in odšel je verzišku čedne denarce. Ko je doma olje prelivaj, ga je dobil komaj za pol litra, vse drugo je bila — navadna voda!

Na deželi, kjer ni napeljana električna razsvetljava, posebno v hribovitih krajih, dajejo ljudje v zameno za petrolej vse mogoče dobrine, kakor mast, moko, prekajeno meso, jajca itd. Neki ljubljanski tip, ki je že večkrat imel opravka s kriminalom, je dobil liter petroleja. Nalil ga je v večjo kanto. Prišel pa je zraven še veliko vode, da je bila kanta videti polna petroleja. Nekje tam na Dolenjskem je ta tip osleparil kmeta za prav čedno zalogo moka in masti. Ko je kmet pozneje začel rabiti petrolej, je bil neraben, ker je bil zmšan z vodo. Pa išče sedaj tega verziška.

Ljudje, ki tako skrivaj kupujejo živila, pa si ne upajo oblastem zadeve naznaniti, ker se sami boje, da ne bi bili kaznovani in navadno v prvi vrsti iz gole sramote. Dobili pa so se ljudje, ki so zadevo javili sodišču. Ljudje! Pazite se torci pred nelegalnimi trgovci! —d

Novice iz Države

Sestanek glavnega odbora za papeževost proslavo. V vatikanskem mestu je kardinal Lavitrano vodil sestanek številnih italijanskih škofov, da so sklepali o programu proslav, katere bodo priredili v vseh večjih krajih za 25 letnico odkar je bil sedanji papež posvečen za škofa. Pri posvetovanjih so bili navzoči tudi predstavniki italijanske katoliške akcije. Sklepi, ki so bili sprejeti, so bili potem sporočeni prav vsem škofom v Italiji, ki bodo na svojih področjih poskrbeli za čim lepše in učinkovitejše proslave.

Veliko povečanje električne energije. Ministrstvo za javna dela je zasnovalo poseben načrt, ki veleva, da mora Italija do 1. 1946 tako povečati obseg svojih vodnoelektričnih naprav, da se bo količina pridobljene električne energije dvignila od dosedanjih 20 milijonov na 30 milijonov kilovatov. Zavoljo tega je ministrstvo poklicalo na posvet vse lastnike ali voditelje vodnoelektričnih podjetij in zastopnike prizadetih korporacij, kakor tudi predstavnike raznih ministrstev, da so o tem načrtu podrobno govorili in pretehtali vse možnosti, ki naj bi pomagale izvesti ta načrt.

Vojne pokojnine. V zvezi z uvedbo vojnih pokojnin je vojno ministrstvo razglasilo, da bo te pokojnine izplačevalo finančno ministrstvo po svojem oddelku: generalnem ravnanstvu za vojno pokojnine. Vojno pokojnino lahko uživajo žena, otroci ali pa starši padlega vojaka. Če je padli vojak zapustil ženo, mora ta svoji prošnji priložiti dokazilo o moževi smrti, poročni list, dokazilo, da ni bila zakonito ločena, krstne liste svojih otrok, popisati stanje družine, navesti podatke o svojem možu in o činu, ki ga je v vojski imel. Če žene ne bi bilo več, imajo do pokojnine pravico otroci. Če pa padli vojak ni zapustil niti žene niti otrok, pa se smeta za pokojnino potegovati starša, če sta stara nad 60 let in nimata nobene pridobitne obrti. Če pa je živa samo mati padlega vojaka, pa ima v vsakem primeru pravico do pokojnine.

Za preskrbo prebivalstva z vinom. Kmetijsko ministrstvo je podalo točna navodila vsem vinarskim organizacijam v državi, kako je treba ravnati, da bo vsemu prebivalstvu dostopna zadostna količina vina. Prvenstveno pravico ima do vina vojska, vse ostale količine pa se vpíšejo v sezname in se bodo po navodilih vinarskih odsekov prizadetih korporacij razdeljevale na vse kraje države. Pokrajine, ki vino izvažajo, bodo oskrbovale druge pokrajine, ki vina ne pridelajo zadosti. Vino se mora prodajati po maksimiranih cenah, le specialna vina in mošči se bodo smeli prodajati svobodno, predvsem pa tedaj, kadar gre za izpolnitev pogodb, ki so bile sklenjene že poprej.

Spor okrog 100.000 lir, najdenih v vlaku. Pred tremi leti je našel neki Ferrando v oddelku vlaka, v katerem se je vozil, denarnico s 110.000 lirami. Najditelj je najdbo prijavil železniški upravi v Milano in denar tam izročil. Dve leti se na številne javne pozive ni oglasil prav noben, ki bi pogrešal izgubljeni denar. Zaradi tega je najditelj zahteval, da se denar izroči njemu. Toda železniška uprava ni bila takšnega mnenja, pač pa je sklenila denar obdržati zase. Ferrando je šel tožiti, pa ne v prvi, ne v drugi stopnji ni uspel. Ko je prital stvar do tretje instance, je spet potegnil kratko. Sodišče se je postavilo na stališče, da najditelj nima pravice do najdenega denarja, kajti našel ga je na vlaku, ki je last železnice in prav ta železnica je zmerom odgovorna za nesreče, ki bi se morebiti pripetile potnikom. Če mora železnica nositi riziko, ima pravico tudi do ugodnosti in v tem primeru je to denar, ki ga je nekdo v vlaku pozabil, pa ni prišel več ponj.

Iz Srbije

Nagrado 500 drahem je razpisala grška vlada kmetom, koder bi posejali več zemlje kakor dozdaj. Na ta način mislijo povečati žitni pridelek v tekočem letu.

Vidre lovijo na otoku Adi Ciganliji pri Beogradu, ki je na tej divjačini posebno bogat. Lovijo jih v posebne pasti. Živali so namenjene za belgrajski zoološki vrt.

Arheološka raziskavanja so nanovo pričeli v Grčiji. Raziskavanja vodi nemški arheološki institut iz Berlina.

V Kikindi še nimajo kart, ker smatrajo, da so v tem mestu življenjske razmere še vedno tako ugodne, da karte za zdaj še niso potrebne.

Energični boj črnoborzičancem je napovedala belgrajska policija. Pretekli teden je naredila veliko racijo nad onimi kmeti, ki prinašajo v mesto razno blago in ga skrivaj prodajajo po bišah, seveda mnogo nad predpisano ceno. Ob tej priliki je policija zaplenila okoli 700 kg mesa in kakih 60 kg masti.

Dopolnilna uredba o pravem položaju nemške narodne skupine v Srbiji je izšla in je bila objavljena v časopisih Dopolnilo pravi, da nemško narodno grupo zastopa njen vodja, ki ima svoj sedež v Banatu, in sicer v Petrogradu; dalje pravi, da so pripadniki te grupe dolžni plačevati poseben davek, da se grupi omogoči izvesti postavljene ji naloge in, kako naj se ta davek plačuje. Dalje pravi dopolnilno uredba tudi, da obstaja posebno sodišče, ki ima disciplinski značaj in ki kaznuje člane grupe, ki bi se pregrešili kakor koli proti nemški časti. Kazni so sledeče: opomin, ukor, odvzem službe in častnih

pravice, v težjih primerih prisilno bivanje v taborišču do 15 dni.

Hazardne igre so se zadnje čase v Beogradu pojavile in nekateri nespametneži so zapravili lepe tisočake. Najbrž bo belgrajska policija morala tudi tu energično nastopiti, kakor se je to dobro izkazalo po drugih srbskih mestih, kjer so v kavnarnah vse igre prepovedane.

Pomoč ministrstva socialne politike Rdečemu križu. Ministrstvo socialne politike je Rdečemu križu v Beogradu nakazalo milijon dinarjev pomoči s posebnim naročilom naj se znesek porabi za preskrbo osirotelih otrok, za šolske kuhinje in otroška zavetišča.

Vojni ujetniki so zopet postali 41.000 dinarjev domov za najrevnejše.

Zaključena likvidacija agencije »Avala« a. d. Kakor poročajo belgrajski časopisi, je likvidacija »Avala« povsem zaključena. Vrednost akcij je proglašena za nično prav tako vse menice in obveze.

Drva so v Mladenovcu zastoj delili siromakom in beguncem. Delila jih je občina. Premožnejši so jih plačevali po 350 din meter. Zastoj so razdelili okoli 100 kubičnih metrov drv.

Nekaj cen z belgrajskega trga: Meso (za kg) goveje 28—34, svinjsko 36, ovčje 22, konjsko 25—30, mast 36, klobase 50, icelne salame 11. vrste 36 din; perutnina (za kg): kokoši 26, debele gosi 27, race 26, purani 21 din; dalje: fižol do 14 din, krompir 6—7 din, čebula 7—8 din, kisel zelje 8 din, mleko 6 din, med 41 din. To so predpisane cene, ki naj bi veljale od 1. do 10. februarja.

Po 2 kg sladkorja bodo dobile družine onih, ki se nahajajo v vojnem ujetništvu. Sladkor bo preskrbel Diris in ga bodo delili že prihodnje dni.

Važno opozorilo lastnikom stavbišč

Ljubljana, 10. febr.

Veliko nezazidanih parcel-stavbišč leži tako, da po sedaj obstoječih in že narejenih javnih potih niso dostopna. Lastnike takih parcel, ki bi hoteli v doglednem času na njih zidati, opozarja mestno poglavarstvo, da mestna občina sedaj ne bo mogla napraviti do njihovih stavbišč ulic ali cest ter speljati vodovoda, kanalizacije itd., ker ji sedanje finančne razmere tega nikakor ne dopuščajo. Kdor bi pa kljub temu hotel na takih odročnih stavbiščih zidati stanovanjske ali drugačne stavbe, bo moral sam na svoje stroške oskrbeti oziroma napraviti dovozno pot in druge potrebne naprave po navodilih mestnega tehničnega oddelka ter jih seveda tudi vzdrževati tako dolgo, da bo mestni občini v finančnem pogledu omogočeno pristopiti k realizaciji čestno gradbenega programa za prizadete okolice. Prav tako mestna občina v tem času ne bo mogla s teh potov spravljati snega in pobirati smeti ter zato tudi morebitnih takih prošenj ne bo uvaževala.

Dogoni živine v prihodnjem tednu

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

- Dne 16. februarja 1942 v Metliki za govedo in svinje.
- Dne 17. februarja 1942 v St. Jerneju za govedo in svinje.
- Dne 17. februarja 1942 v Grabovem za govedo in svinje.
- Dne 18. februarja 1942 v Ljubljani za govedo in svinje.
- Dne 18. februarja 1942 v Žužemberku za govedo in svinje.

Črna KAMELA

»Nikakor ne,« je odgovoril igralec. »Tudi zame je bil to silno važen razgovor. Na svidenje in vso srečo ter skorajšen uspeh vam želim!«

Chan je hitel skozi palmov gaj in končno vendar naravnal svoje vozilo v smer proti mestu ter ga pognal. Medtem je znova mislil na Van Horna. Navzlic svojemu pikremu videzu je bil igralec odkrit in je pošteno govoril. Toda, si je mislil Chan, ali pa si more biti gotov tega? Ali se je sploh mogel na kakšno stvar zanesti? Prevara in zvijača sta cveteli na slehernem vrtu in se razpasli kakor plevel.

In če je il Van Horn resnično odkrit? Kdo je bil potem tisti, ki je zataknil pisemce pod njegova vrata, medtem ko je spal? Zmerom mu je postajalo jasnejše, da bo moral tu izbolevati dvojni boj na žive in mrtve. Njegov nasprotnik je bil živ in preračunan, prebrisan bolj kakor kdor koli drugi, kar jih je doslej srečal. Koliko najdenih sledi je bilo napačnih, sledi, ki jih je nekdo kot pasti nametal na pot? In koliko sledi je bilo pravih?

Nek notranji glas mu je svetoval, naj bi se najprej poskušal raztrsti ob kosilu in temu notranjemu glasu se je le redko uprl. Ko pa je vozil mimo mestne knjižnice, ga je začelo nekaj močno mikati. Pojavila se je želja, da bi sam prebral poročila o smrti Dennyja Maya. S pritajenim vzdihom je ustavil vozilo in stopil v poslopje.

Takoj se je obrnil na desno proti čitalnici v upanju, da želene knjige še ni nihče postavil na njeno pravo mesto. Res — ležala je še vedno tam na mizi, kjer jo je bil pustil filmski

55 igralec. Razen dveh ali treh otrok ni bilo v čitalnici nikogar. Chan je šel hitro skozi in odprl knjigo.

Ker je natančno vedel za dan umora, si je takoj poiskal list od prihodnjega jutra. S presunjenimi in izbuljenimi očmi je videl, da je bil pod debelim naslovom: »Umor filmskega igralca v njegovem stanovanju« izrezan del lista.

Hlastno je prelistal še naslednje strani in potem v zagati, kakor bi ga nekaj udarilo po glavi, spustil knjigo na mizo. Vse slike Dennyja Maya so bile skrbno in po načrtu odstranjene iz knjige.

Sedemnajsto poglavje.

Kako je umrl Denny Mayo.

Chan je dolgo časa sedel pogreznjen v globoke misli. Vse je kazalo, da skuša nekdo za vsako ceno preprečiti, da bi on dobil pred oči sliko Dennyja Maya. Le podpise je bilo mogoče prebrati: »Denny Mayo pri svojem prihodu v Hollywood« in spet naprej: »Denny Mayo v filmu: Neznani zločin.« Toda povsod je bilo izbrisano tam, kjer je bila natisnana podoba filmskega igralca.

Kdo neki je to naredil? Huntley Van Horn? Morebiti. Toda tak način bil za tega pametnega in razumnega človeka vsekakor nekoliko presurov in nepremišljen. Ili enostavno v knjižnico, vprašati po zvezku in pustiti na naročilnici svoje pravo ime in končno raztrgati orumenete strani — to bi bilo neverjetno naivno. Kajti popolno odkritje bi bilo na vsak način neizogibno. Vse skupaj ni prav nič dišalo po Van Hornu.

Z vzdihom se je Chan nazadnje lotil branja poročil, ki so spadala k izrezanim slikam. Igralec je prišel od angleškega gledališča k filmu in je imel takoj velik uspeh. S svojim slugom je stanoval v hišici, ki je bila obdana z vrtom in je ležala na najbolj imenitni ulici Los Angelesa. Okrog osmih na dan umora je sluga zvečer končal svoje delo in zapustil hišo, ker je bil tedaj njegov običajni prosti večer. Mayo je bil židane volje, ko se je poslovil in tedaj na njem ni bilo opaziti nič nenavadnega.

Ko se je sluga okrog polnoči vrnil domov, je prišel v hišo skozi vrata za služinčad. V sobi je gorela luč in stopil je tja, da bi vprašal, če ima njegov gospodar še kakšno željo. Pa je našel igralca mrtvega na tleh. Moral je tako ležati že približno dve uri. Mayo je bil ustreljen iz neposredne bližine s strelom iz samokresa, ki ga je ponavadi hranil v predalu svoje pisalne mize. Orožje je ležalo tik zraven njega na njem pa ni bilo mogoče odkriti prav nobenih prstnih odtisov, niti ne njegovih lastnih, niti ne od koga drugega. Nihče ni videl nikogar, ki bi vstopil ali pa odšel iz hiše.

Na nesrečo pa policija ni preprečila — Charlie je zdaj dvignil veke — da bi naslednje jutro vse vrste ljudi škakali okrog trupla. Igralci, igralke, ravnatelj, režiserji in vsi dobri igralci prijetelj so prišli. In če bi obstajala še kakšna izdajalska sled, je morala brez nadaljnega izginiti. Na vsak način drži, da se ni dalo najti prav nič vzajega. Vse preiskave so bile brez uspeha.

O Mayjevi preteklosti je bilo malo znanega. Prišel je bil iz tujega kraja in njegovih sorodnikov ni bilo mogoče obvestiti. Razširila se je govorica, da je bil v Angliji poročen, toda svoje žene že dolga leta ni videl, niti i o njej svojim prijateljem kdaj govoril. Zato so sklepali, da je bil že dolgo ločen. Ves njegov način življenja je bil popolnoma meščanski. Ženske so ga vse oboževale, toda nihče ni vedel, če je imel kakšno ljubico med njimi. Prav tako malo so vedeli tudi o njegovih sovražnikih.

Med vso zgodbo se je pojavilo ime, ki je v Chanu zbudilo novo zanimanje. Mayo je nekoč igral v nekem filmu, v katerem je igrala Rita Montaine njegovo partnerko. Miss Montaine, tako je stalo v poročilu, je bila zaročenka Willkieja Ballouja, nekoga moškega iz visoke družbe v Honolulu. Nekdo je med drugim izpričal tudi to, da je nekoč slišal preprič med Mayjem in Balloujem. Šlo je namreč za družbo, v kateri je bila tudi: miss Montaine. Toda o kakšnih Balloujevih groznjah igralcu pa ta priča ni vedela nič povedati.

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

388.

»Vest, ta hudi črv mu ne pusli. Živo čuti svojo hudobijo, zato se me ogiblje,« je rekel Tomaž. Potem je sedel in si obvezal rano, nato pa legel k počitku, ki ga je bil hudo potreben. Stražo do dne je zdaj prevzel kapitan in je ob ognju čul do zore.

389.

Drugo jutra sta Tomaž in kapitan šla k morju, če bi našla kaj živeža ali orožja. Dobila sta le nekaj kosovih oreh. Potem sta se napolila naprej po oloku, ki se je prebujal. Pisani pliči so prepevali, opice so se plazile in skakale po drevju sem in tja.

390.

Polni ni bilo nobene. Morala sta si jo sama utirati med visoko travo in grmovjem. Morala sta biti zelo previdna zaradi figrov in kač. Pri vsem tem sta pa le uživala lepo naravo, ki je v vročih deželah bujno pisana in zanimiva.

»Počrnite« njive, da bodo rodovitnejše

Črni predmeti namreč nalove več sončne toplote kot predmeti drugih barv

Fizika nas uči, da črna barva, oziroma predmet črne barve dosti bolj vpija sončne žarke kot pa predmeti drugih, svetlejših barv. Popolnoma črn predmet ne odbije prav nobenega sončnega žarka in se zato na soncu tudi najbolj segreje. Svetlejši predmeti žarke neprimerno bolj odbijajo, se zato dosti bolj svetijo in nam prej padejo v oči.

Tako že precej dolgo uči fizika in dozdaj še ni bilo nikogar, ki bi skušal to razložiti ovreči. Dejstvo, da črni predmeti bolj vpija žarke, pa so skušali izkoristiti v zadnjem času tudi v poljedelstvu. In sicer v Ameriki. Tam so po poročilih iz srednjeevropskih virov delali poskuse za povečanje rodovitnosti zemlje na ta način, da so njive potresli s črnim premogovim prahom ali z ogljem. Tako so zemljo takorekoč počrnil in s tem dosegli, da vpija več sončne toplote kot jo je prej.

Toplejša zemlja pa je navadno dosti rodovitnejša kot mrzla, težka prst, in zato zdaj Amerikanci na svojih »počrnenih« njivah kar precej več pridejajo kot so včasih.

Ker pa je posipanje širnih polj s premogom, čeprav samo s prahom, precej draga reč, bodo na ta način mogli zviševati plodnost tal samo tam, kjer sadi le dragocenejša sadeža, ker drugače račun ne kaže preveč ugodno. V gospodarskem oziru je zelo priporočljivo na ta način »počrnuti« zlasti tisto zemljo, kjer rastejo važni pridejki, recimo bombaž. Bombaž je vsaj za današnje čase tako važen, da ni škoda, tudi če človek zanj žrtvuje drag premogov prah. Kjer pa premoga še za kurjavo ni, se bodo pač morali zadovoljiti kar z dosedanjim rodovitnostjo tal.

Konec evropske brezposelnosti

Dotok tujih delavcev v Nemčijo je v veliki meri zmanjšal brezposelnost v raznih državah

Iz Berlina pišejo: Lahko se reče, da je leto 1941 prineslo konec brezposelnosti v Evropi, če si to vprašanje ogledamo kot splošen pojav. Še pred nekaj leti so številni evropski državniki in ministri gledali v brezposelnost vprašanje, ki ga sploh ni mogoče nikdar rešiti. Smatrali so ga za šibo, ki tepe človeštvo, kakor so takšne šibe na primer potresi, vojna in razne bolezni. Toda brezposelnost ni tako neozdravljiva bolezen, pač pa le, če se tako izrazimo, kronična bolezen, na kateri bolehalo od časa do časa posamezni narodi. Zgleda Nemčije in Italije, kjer so oblasti uspele, spraviti brezposelnost na najnižjo mero, sta začudila svet, ni pa to zadostovalo, da bi se tudi drugi narodi, v katerih državne oblasti nimajo tako krepke roke, ravnali po teh zgledih.

Pred začetkom sedanje vojne je bilo v Evropi še vedno več milijonov brezposelnih delavcev in se je leta 1940 to število še celo precej dvignilo, to pa zaradi posledic, ki jih je rodila vojna sama. V Belgiji je bilo na primer 600.000 ljudi brez dela, v Holandiji 241.000, v Franciji nad milijon in na Norveškem 90 tisoč. Če pa danes brezposelnosti v Evropi takorekoč ni več, se je treba zahvaliti Nemčiji — nadaljuje isto poročilo iz Berlina —, ki je sčrnila vse, da je pritegnila in zaposlila vse delovne sile, ki so bile na razpolago, ne samo pri delih na polju, pač pa tudi na drugih področjih narodnega gospodarstva. Poleg tega je Nemčija

dala nove možnosti za delo po industrijskih tovarnah, v katerih je zaposlenih vedno več ljudi iz prijateljskih in po Nemčiji zasadenih dežel ter odprla nova polja udejstvovanja, ki so bila prej neke čase preveč puščena v nemar. Zlasti je to pokazalo v jugovzhodnih evropskih deželah.

Na drugi strani je dotok tujih delavcev v Nemčijo nemalo zmanjšal brezposelnost v Evropi. 25. septembra 1941 je bilo v Nemčiji zaposlenih 2,1 milijona tujih delavcev. Uspehi, ki jih je prineslo delo njihovih rok, so res ogromni. Ukrepi za odpravo brezposelnosti so brez dvoma pomembni, kar se vidi iz naslednjega: Na Norveškem na pr. je število brezposelnih padlo na 5.000, v Belgiji na 50.000, v severni Franciji na 18 tisoč (nasproti 288 tisoč, kolikor jih je bilo l. 1940) in na Danskem približno za četrtino v primeri s prejšnjim letom.

Samo v Španiji dosedaj še ni bilo mogoče izbrisati posledic zadnje državljanske vojne. Prav zdaj pa nameravajo tudi tam znižati domačo brezposelnost na ta način, da bo odšlo v Nemčijo na delo večje število španskih delavcev.

Naročajte Slovenski dom!

Čudovit nov računski stroj

V nekaj minutah naredi račune, s katerimi bi deset ljudi napenjalo možgane več tednov

Mlad avstralski fizik, po imenu D. M. Myers, z vseučilišča v Sidneyu, je izumil nov računski stroj, ki je dosti popolnejši kot pa tisti, ki ga imajo na manchesterškem vseučilišču in ki so ga dozdaj smatrali sploh za najpopolnejši stroj na svetu. Nemško poročilo pripominja k tej novici, da je pri tem tudi pomisliti, da je računski stroj manchesterškega vseučilišča stal 10.000 funtov šterlingov, tisti pa, ki ga je zdaj izumil omenjeni av-

stralski fizik, samo 200 do 300 funtov šterlingov, torej vsaj tridesetkrat manj. Z novim avstralskim strojem je mogoče delati račune, ki se nanašajo na graditev mostov, železnic, artilerije in bakteriologije. Z njim je mogoče v nekaj minutah izvesti računske operacije, ki bi zaradi njih drugače kakih deset ljudi moralo nekaj tednov napenjati možgane.

Nekoč je bilo jezero ...

V kratkem času že drugo jezero, ki so ga popila ognjeniška tla

Dokaj nenavaden naravni pojav so imeli v zadnjem času priliko doživeti v južnem delu ameriških Andov, kjer je nenadno izginilo z zemeljskega površja neko tamkajšnje jezero. To jezero se je imenovalo Senoret in se je iz nerazumljivih razlogov zdaj popolnoma posušilo. Vse do pred kratkim je imelo približno 100 kvadratnih kilometrov površine. Tolikšno površino ima na primer jezero, ki je 20 km dolgo in 5 km široko. Prav majhno jezero to vendarle ni bilo. Danes je na tistem mestu, kjer je bilo nekoč jezero, ogromna zemeljska kotanja, v kateri počasi umira, v kolikor že ni, vse nekdanje podvodno rastlinstvo, ki je pokrivalo jezersko dno. Zdi se, kakor da je žejna zemlja izpiila vse jezero, ki je na nekaterih točkah bilo do 35 m globoko.

Geologi trdijo, da je jezero izginilo spričo ognjeniških tal, na katerih je ležalo jezero Senoret. Zemeljske plasti so se pod vplivom notranjih sil toliko premaknile, da je med njimi zazijala večja razpoka, veliko zemeljsko žrelo, ki je jezersko vodo nenadno požrl.

V bližini tega nekdanjega jezera je že pred leti izginilo tudi neko drugo jezero, ki pa je bilo približno sedemkrat manjše kot Senoret. Merilo je komaj 14 kvadratnih kilometrov. Iz tega sklepajo, da ni tako slučajno, če jezera na teh živahnih ognjeniških tleh skrivnostno in nepričakovano izginjajo, kakor tudi ne bi bilo nič tako čudnega, če bi njihove nekdanje kotanje kdaj prav tako skrivnostno in nepričakovano spet zalila voda.

Prvi »leteči tank«

V zgodovini letalstva je letnica 1917 zelo važna. 28. januarja tega leta je odletelo z letališča v Döberlitzu v Nemčiji prvo oklepno letalo »Ju 4«, torej letalo, ki je bilo narejeno v Junkersovi tovarni. Vojski na bojišču so ga imenovali »leteči tank«.

Ena sama gostilna — občina zase

Najmanjša občina v Nemčiji, in najbrž tudi na vsem svetu, je vasica Regenstein pri Blakenburgu, ki leži na področju gorovja Harz. Število njenega prebivalstva se giblje od 5 do 7. Pet ljudi živi v tej vasi pozimi, največ eedem poleti. To so svojci nekega regensteinskega gostilničarja, ki ga obiskujejo, zlasti poleti, izletniki, namenjeni v starodavni grad tam neke v bližini. To se z drugimi besedami pravi, da predstavlja njegova go-

stilna občina zase, gostilničar pa ima v svojih rokah vso župansko oblast. Ima tudi edini pravico razsojati spore v svoji mali občini ter skrbeti za javno varnost.

»Plesni muzej« v Parizu

Prvovrstne važnosti za zgodovino plesa — če se tudi v sedanjih časih spomniti — tudi na to — je »Plesni muzej«, ki so ga svoj čas ustanovili v Parizu in ki v dolgo dobo pomenil najpriljubljenejšo ustanovo veselih Parizianov. V njem je — kakor piše »Central-europa« — mnogo portretov slovitih plesnih učiteljev in mojstrov plesne glasbe, poleg tega pa tudi vse polno iz mavca narejenih nog številnih slavnih plesalcev in plesalk iz dobe zadnjih dveh stoletij. Muzej je slednji bogat tudi na mnogih dokumentih in spominih, ki se nanašajo na zgodovino plesa in zlasti na razvoj baleta.

DOBRI STARI ČASI

Vendar premišljevanje o ženinih in lastnih nazorih, zlasti pa profesorjev nasvet, da »se je treba priporočiti Bogu«, ni ostal brez uspeha. Začenjal je razumeti, da žena ni povsem v zmoti. Njen očitek, da ne živi tako, kakor bi po svoji veri moral, ga je užalil bolj ko vse drugo. Zdaj ga je plemenito navdušenje vrglo na drugi skrajni konec.

Strogo je sodil in pretiraval svojo krivdo glede lenobe, jeze in celo požrečnosti; menil je, da je odgovoren za Luizine zmore po razumu. Začutil je hrepenenje, da bi ji povedal to, da bi se ponižal pred njo in ločil svojo stvar od božje stvari. Ko je dobil mesto v listu »Opinion« ter uredil izdatke tako, da je lahko družini več poslal, mu je žena pisala, da pošilja vsekakor preveč z ozirom na svoje dohodke. Misel, da mora živeti on s šestdesetimi lirami na mesec, ji greni vsako jed.

Tedaj ji je odgovoril, ne povsem odkritosrčno, da prav nikdar ne trpi gladi, sicer pa bi bil srečen, če bi se moral postiti, zakaj veliko željo čuti, da bi izpremenil življenje, da bi zadostil za brezdelno preteklost, ki vsebuje mnogo rožam in godbi posvečenega časa.

Rad bi bil zadostil za vse mehkuznost, za vse slabosti zaradi dobre kuhinje in izbranih vin. Pristavil je, da prosi Boga odpuščanja za preteklo življenje, in misli, da mora prositi tudi njo. Ko je Padovanec, s katerim je bil sklenil veliko prijateljstvo, slišal se odlomke iz pisma, mu je rekel: »To je pa molitev Manassaja, judovskega kralja.«

79

Luiza je pisala zelo ljubeznivo, toda manj vdano. Bolel jo je Francov molk o njunem žalostnem razgovoru. Da bi pa ona začela, se ji z ozirom na tako trdovraten molk ni zdelo koristno. Njegovi sklepi za delo in žrtve so jo globoko ganili. Ko je brala njegovo izpoved kot izpoved velikanske grešnice, kjer prosi odpuščanje Boga in njo, se je nasmešnila ter pismo poljubila. Čutila je, da se je s tem podvrgel, da je ponižno sprejel obsodbo, ki ga je bila prvič tako razsrdila. Ubogi Franco! To so izlivi njegove plemenite, velike duše! Toda, ali bodo trajni?

Takoj mu je odgovorila. In če je dihala iz pisma njena ganjenost, je dihala tudi posmeh, s katerim Franco ni bil zadovoljen. Na koncu so bili ti stavki: »Ko sem brala vse obtožbe, ki si jih delaš, sem se s kesanjem spomnila onih, s katerimi sem te obtožila tisto žalostno noč. Čutila sem, da si tudi ti mislil nanje, ko si pisal, četudi jih ne omeniš ne v t'm, ne v drugem pismu. Obžalujem te obtožbe, moj Franco. Toda kako želim, da bi se kot prijatelj razgovarjala o drugih stvareh, o katerih toliko premišljuješ v svoji samotni.«

Luizina želja je ostala neizpolnjena. Na to ni Franco nič odgovoril. Tudi je bilo njegovo naslednje pismo malce hladno. Zato se Luiza ni več vrnila k tej reči. Samo nekoč, ko je govorila o Mariji, je pisala: »Če bi videl, kako moli »Očenaš«, jutraj in zvečer, kako se ob nedeljah vede pri maši, bi bil zadovoljen.«

Odgovoril je: »Kar mi pišeš o Marijinih verskih vajah, me zelo veseli in se ti zahvaljujem.« Franco in Luiza sta pisala skoraj vsak dan ter oddajala pisma enkrat na teden. Ismael je šel na pošto v Lugano vsak tork, nesel je tja ženina pisma, ter prinesel moževa. V juniju je imela Marija opice, v avgustu je stric Peter skoraj nenadno oslepel na levo oko ter je bil nekaj časa zelo potr. V obeh teh dobah so bila pisma iz Orije pogostejša. V septembru je postalo dopisovanje spet tedensko. Zadnja pisma med Luizo in Francem, malo pred dogodki, ki so se zgodili konec septembra, so naslednja:

Luiza Francu.

Oria, 12. septembra 1855.

Po krivdi cenjenega gospoda Ismaela smo morali dolgo čakati na Tvoje zadnje pismo. Namesto da bi iz Lugana prišel v Oria, je šel v Caprino z nekaterimi prijatelji iz zapadnih krajev. Praznovali so v kleti zavzetje Sebastopola. Tam je spil nekaj »požirkov«, potem se je vrnil v Lugano. Kjer je zaradi nekaj drugih »požirkov« spal do srede ko polh. Pozabil Ti je poslati mazilo za čevlje in tako moraš čakati nanj ves teden, ali pa, če ga nimaš več, mnogo dražje plačati v Turinu. Zelo mi je žal, da se je to zgodilo.

Če Ti je ponudil Dina, da spiš kak sestavek o gledališču, toliko boljše. Boš vsaj lahko zastoj slišal nekaj godbe. Sicer pa tudi jaz menim kakor vaš »bojeviti konj«, da bi zdaj morali omejiti italijansko godbo na boben. Kar se tiče zadeve z Valle Intelvi, moram pohvaliti Tvojo previdnost. Bila pa je tako velika, da ne vem zatrdno, ali sem Te prav razumela. Razumela sem stvar tako:

Če se hoče ob vojni dvigniti gibanje za hrbtnost naših tlačiteljev, je potrebno nekaj zanesljivih oseb, katerim bi pošiljali ugodna poročila ali naravnost iz Turina, ali pa po odobru v Comu. Vsekakor bom šla jutri sama v Gornjo Pello, kjer biva zdravnik, ki je velik in zelo zanesljiv prijatelj V-ja. Govorila bom z njim. Zaradi tiste strgane podloge nikar ne žaluj. Prinesi suknjo, kadar boš šel v Lugano. Poskrbela bom zanjo in obljubljam Ti, da bom dala v rokave svilen podlogo. Imam staro krilo, o katerem mi je mati povedala, da je prišlo v prejšnjem stoletju iz Affaita-tijeve hiše v Riberovo, rumeno krilo z rdečimi rožami, ki ga ni nikdar nosila ne jaz, ne Marija.

Mariji je zelo dobro. V treh dneh, odkar je pojenjala vročina, je dobila spet barvo. Danes jutraj sem jo začela učiti brati po Lambruschinijevem načinu.